

8.4 AUTTOE

Omdat de structuur van FA1 op alle sociale en economische wisselwerkingen een cruciaal divergerende en opjagende werking heeft, lijkt het primair nodig de samenlevingsregels rond verkrijging en stapeling van reserves zodanig te veranderen dat elke participant behoorlijk autonome toegang heeft tot essentiële middelen van bestaan. We noemen dit de AUTTOE grondslag .

Het zou geïmplementeerd kunnen worden door centrale en lokale overheden om te bouwen tot toewijzingsorgaan van levensvatbare domeinen d.w.z. plekken waarin de verspreid geraakte Essvar-toegankelijkheden gebundeld terug gealloceerd zijn.

Door elke participant een gelijk spelveld ter beschikking te stellen, komt deze rolwisseling van overheden er in essentie op neer dat ze zich meer gaan wijden aan *het stimuleren van blootstelling en hechting*, en stoppen met *het aanwakkeren van verlossing en expansie*.

⁸⁰ Zodat de cohesie als het ware uit de lucht komt vallen. Want dan kan ook de zorg voor fatsoen aanmerkelijk teruglopen en wordt de wedstrijd ook van die kant minder aangedreven.

⁸¹ Vergelijkbare aanzetten tot sociaal positioneren vis-à-vis de klimaat obstructie zijn o.a. Transition Towns (GB), Futurzwei (D), duurzame solidaire economie (Pdse, NL), Great Transition (Tellus, VS), en économie circulaire diminuant concentration et éloignement (CGT, FR). De onze kenmerkt zich door een forse ingreep in de wedstrijdregels volgens welke we elkaar toegang geven tot bezit (leefsituaties); niet door alle bezit geconcentreerd communaal te maken, maar door het mobiele bezit grotendeels te ontmantelen, en het immobiele bezit in gelijke parten te distribueren. Sleutelen aan de FA1-afspraken dus.

Iedereen vrij tijdig een vrij gelijk speelveld toewijzen; zie daar de kern van de AUTTOE versleuteling van de FA1-afspraken.

Dit zou bijvoorbeeld kunnen⁸² door aan participanten tijdens hun werkzame leven⁸³ niet-verhandelbare, niet stapelbare⁸⁴, vrij levensvatbare domeinen⁸⁵ toe te wijzen waar zij met eigen bronnen⁸⁶ en met behulp van zelf opgewekte energie⁸⁷ in ieder geval in primaire familiale levensbehoeften kunnen voorzien, namelijk wonen, kleding, voedsel⁸⁸, lucht, warmte, en beweging.

Voorkomt men hiermee het ophopen van reserves?

Gedeeltelijk wel. Door de verticale stroom van de wisselwerkingen circuleert veel waarde **binnen** domeinen, en komt zodoende noch in ruilverkeer, noch in algemene reserves terecht. Verder wordt door het toewijzen aan participanten *van niet-verhandelbare domeinen* een groot gedeelte van de aanwezige waarde onttrokken aan verkeer en verkrijgin-

⁸² Wat volgt is een gedachte-experiment om de hachelijkheid van de actuele collectieve beslissingssituatie (nl. gaan we een totale genocide riskeren, of gaan we ons tijdig sociaal anders opstellen, en hoe dan?) tastbare vorm te geven. We komen met een behoorlijk cru voorbeeld, om extra helder te laten opborrelen in wat voor soort sociaal economische setting de noodzakelijke cohesie voor een veilige ontmanteling van de klimaatbom wél tot stand zou kunnen komen.

⁸³ 30 tot en met 60ste levensjaar.

⁸⁴ Wel onderling verwisselbaar.

⁸⁵ Zonder enige normstelling t.a.v. output of finale oplevering.

⁸⁶ Land, water, huis.

⁸⁷ Hout, zon, wind, waterkracht.

⁸⁸ Vooral fruit, groente, vlees, eieren, vis en zuivel. Techniek, graan, bouw-materiaal en diensten zoals cultuur, onderwijs en gezondheid zouden in deeltijd geproduceerd kunnen blijven worden in samenwerkingen ● die via toewijzing van een maximale actieradius door overheden qua grootte beperkt worden en zich voor het overige zelf inrichten ● die door de participanten op ruilbasis met het afzetgebied beheerd worden. Door minder arbeidsdeling en minder grootschalige techniek zal de arbeidsproductiviteit veel lager komen te liggen. Hetgeen kan worden gecompenseerd door in eigen domein of in specialistische samenwerkingen alle arbeidskracht te benutten die vrijkomt door het aanmerkelijk inkrimpen van handel, vervoer, communicatie, onderzoek, gespecialiseerde zorg, wegebouw, advisering en financiële dienstverlening.

gen⁸⁹ en dus aan stapeling. Voor het overige zou stapeling van alles wat verder aan reserves gecreëerd wordt tussen participanten, tegengegaan kunnen worden door enerzijds contant geld (munten en biljetten) af te schaffen, anderzijds doneren en erven af te danken en aan het bezitten van mobiele reserves (zoals banktegoeden) een vrij laag maximum te stellen⁹⁰. Waardoor ook het onderling lenen en verhuren, en het werken met negatieve reserves tegen rente, fors zou afnemen.

Doordat zo'n AUTTOE opzet mensen (a) onderling zwakker verbindt en enigszins van elkaar afschot, en (b) verticaal sterker bindt aan land, ruimte, middelen en bronnen, komen ze gunstig gesteld te staan

- ~ om hun lichamelijke en mentale vermogens vrij automatisch en vrij vlot te ontwikkelen. Er is immers blootstelling⁹¹ én er is beperking van complexiteit;
- ~ om hun d-h-v-ritme intact te houden; er is immers problematiek, afwisseling en diversiteit;
- ~ om cohesie naar elkaar te ontwikkelen. Omdat ieder een zelfde soort omgang (zonder crediteuren) heeft met eenzelfde soort domein komt men goed gesteld te staan om daar waar elkaars macht geboden is⁹², en die van niemand bijzonder domineert of profi-

⁸⁹ Het onroerend goed en eraan verbonden rechten komen na afloop van het werkzame leven van een participant vrij voor herinrichting door overheden en daaropvolgende toewijzing aan jongvolwassenen.

⁹⁰ Bijvoorbeeld boven dat maximum alles weg belasten.

⁹¹ Waar mensen zonder een heel breed sociaal vangnet **autonomer** hun eigen broek moeten ophouden, is gevoelsarmoede snel vertrokken en is zinsvorming, en dus *Wvp*-kwaliteit, gegarandeerd. Blootstelling aan brede (qua bandbreedte) indrukstromen is de sleutel tot levensvatbaarheid. Dit adagium is op allerlei manieren vanouds al operationeel in onze samenleving. Het is so wie so een kernkarakteristiek van jongeren opvoeden. Maar zie ook hoe het gericht beplekken van mensen (via spel, stage, en buitenwerk) in de jeugdzorg, gehandicaptenzorg, reclassering, verslaving- en patiëntenzorg, en werklozen-integratie een vrij gebruikelijke strategie is om mensen zich op te laten richten en sociaal te herstellen. Dit werkt; er wordt breed in geloofd. Richtingloosheid is zowel individueel als sociaal rampzalig.

[zie bijv. Kang S., *Das Delfin-Princip*, Mosaik-Verlag, München, 2014]

⁹² Daar waar men elkaar nodig heeft en men op elkaar afgestemd moet worden, nl. op het gebied van politieke zeden, onderwijs, ouderenzorg en gedeelde levenscondities zoals klimaat, energie, water, lucht, grondstoffen, afval en riool.

teert, qua waarden te gaan convergeren. Voor klimaat geldt dat in het bijzonder. Omdat opwarmingsconsequenties in ieders domein voor dezelfde bronnen een bedreiging vormen en omdat ze **energie** niet meer vooral nodig hebben om van elkaar te kunnen winnen of om zich tegen anderen te beschermen is een veel kalmer debat over de onderlinge verdeling van uitstootrechten mogelijk.

Maar blijven bij zo'n AUTTOE-opzet de demografische ontwikkelingen (zie figuur 16) dan geen roet in het eten gooien?

Waarschijnlijk niet. Als men namelijk leefbare plekken gaat inrichten en toewijzen, worden toe- en afnames van het aantal inwoners per leeftijd per km² vanzelf een onderwerp van collectieve besluitvorming⁹³. Een grote cohesie met betrekking tot de hoofdlijnen van toekomstige demografische ontwikkelingen is onmisbaar want over geboorte en sterfte zeden opstellen is behoorlijk intiem⁹⁴. Migratie is ook heet maar toch gemakkelijker. Zeker als participanten minder passeren en migreren, en meer hechten en door gelijkgerichtheid beter en coherenter met elkaar in dialoog zijn.

Om kort te gaan: bovenomschreven herziening van samenlevingsregels zou de meeste beren op de weg zo niet opruimen dan wel hanteerbaar maken en voldoende lange termijn cohesie en vertrouwen doen ontstaan *om de cruciale beweging naar een langdurige steady state van broeikasgassen implementabel te maken.*

Echter, is dit al met al in het licht van de huidige westerse cultuur niet een nogal waanzinnige uitweg⁹⁵?

⁹³ Men zal slechts een toename kunnen toestaan als er via een afname plek vrijkomt om toe te wijzen. Dat dit geen hakblok hoeft te zijn bewees Tanzania enkele jaren geleden. Dit land kent sinds 1967 een systeem van toewijzing van grond. Grond is daar in bezit van de gemeenschap. Iedereen kan naar een dorp gaan en vragen om daar te mogen wonen en een stuk land van enkele hectaren te krijgen om aan landbouw te doen. Enkele jaren geleden kregen 120.000 vluchtelingen toestemming om zich in Tanzania te vestigen. Zij konden dus ook grond krijgen om te bewerken.

[zie het interview met Madaraka Nyerere van Gie Goris in "Afrika moet greep krijgen op zijn eigen rijkdommen", MO-magazine, juni 2013].

⁹⁴ Ofschoon veel g-verhalen daar geen moeite mee hadden noch hebben.

⁹⁵ Misschien daarom juist zo passend; want is voetballen met een bom minder waanzinnig? Zelfs het 400-ppm-scenario zal ons langs (?) de afgrond

Vanuit die kant bezien waarschijnlijk wel. Maar van de andere kant: Is die evaluatie nog wel begaanbaar? We zitten met een vastloper van jewelste, en wat heeft ons daar doen belanden? Dus waanzinnig of niet⁹⁶, uiteindelijk gaat het erom of de AUTTOE-suggestie grondstoffen aan draagt voor de vorming van eendracht in visie en waarden vis-a-vis deze opwarming. **M.a.w. is voorstelbaar dat deze theoretisch beredeneerde oriëntatie ooit enigszins in staatszedes zal kunnen belanden**⁹⁷?

Toenemend wel, want de onvrede over de onmacht van de staat vis-à-vis de macht van de TOE⁺ neemt toe, en houdt gelijke tred met de mate waarin de TOE⁺ door hun roekeloos gedrag de *legitimiteit* van het bestaan van grote TOE-verschillen (= kern van FA1) binnen de huidige wedstrijd continu aan het ondergraven zijn. We gaan op die recente ontwikkeling even in.

Hoe is hier de bodem⁹⁸ aan het zweven geraakt?

voeren. Willens en wetens de opwarming tot vlak tegen zijn omslagpunt laten degraderen, is behoorlijk waanzinnig.

⁹⁶ En zeker niet ideaal. Maar welke reddingsboot is dat wel?

⁹⁷ In principe is die mogelijkheid er. Immers eigendom is een onderlinge afspraak. De eerste neo-liberalist Walter Lippman zag al situaties voor zich die zouden rechtvaardigen eigendom zwaar af te romen.

[zie S. Audier, La colloque W. Lippman. Aux origines du neoliberalisme, Ed. du bord de l'eau, Ladresnes, 2008]

Ook voor de econoom Yash Tandon is eigendom beperkt heilig.

[zie Y. Tandon, Daring to think differently. Development and Globalisation, Fahamu Books, 2009].

En sinds de financiële crisis zien Tomas Sedlaček en Thomas Piketty,

[zie het interview met Sedlaček van Gie Goris in MO-magazine, maart 2013]

[zie Ch. Chavagneux, Vers une augmentation des inégalités patrimoniales. Entretien avec Thomas Piketty, in Alternatives Economiques, oct. 2013]

omstandigheden opduiken die ingrepen in bezitsvorming onvermijdelijk maken. Ook Rosanvallon is van mening dat nu het moment gekomen is om de regels en fiscaliteit van erven en doneren totaal te herzien.

[zie P. Rosanvallon, La société des égaux, Seuil, Paris, 407, 2011]

⁹⁸ De vigerende bezitsregels zijn in historisch beton gegoten en bepalend voor de hoofdlijnen van elk westers denken over intermenselijke omgang. Dat de één gepapt wordt en de ander een levenlang gebukt onder rente en huurlasten moet vechten en dringen om minimale toegang tot levensvatbare domeinen te krijgen, vinden zelfs de humanisten doodnormaal.

Terugkijkend de geschiedenis in, kunnen we constateren dat de huidige democratische staat uit de aristocratische staat⁹⁹ is voortgekomen. Die transformatie is met enorme excessen gepaard gegaan. Gaandeweg maar onverbiddelijk is in golven van positioneringen (revoluties, crises, oorlogen, opstanden) via strijd en onderhandeling het autoritair dirigisme van de aristocratie omgebogen:

- ≈ naar meer politieke inbreng¹⁰⁰ van de TOE⁻; Thorbecke bijvoorbeeld zag in, en bracht onder woorden, dat de rijken zich alleen maar rijker stemden, en dat die immobiele opstapeling de totale economische circulatie verlamde;
- ≈ naar vlakke beloningssystemen en betere arbeidsomstandigheden voor alle beroepen;
- ≈ naar inkomensondersteuning van zieken, werklozen, ouderen en andere penibele groepen, en belasting naar draagkracht..

Deze zeden zijn er in het Westen mede kunnen komen dankzij enerzijds de dreigende schaduwen van gebeurtenissen in aanpalende landen en werelddelen, en dankzij anderzijds de algemene TOE⁺ strategie om overal en altijd te proberen de circulatie en uitwisseling te versnellen om zo het universum te vergroten waarbinnen hun reserves via gebruik door anderen konden toenemen. Aan het echt beëindigen van stapelen van reserves en het familiaal overdragen van die stapels, is de *democratische staat* daarna nooit echt begonnen.

Onder andere omdat:

- ~ Er nog geen brede maatschappelijke urgentie¹⁰¹ was;
- ~ Het enig theoretisch opgeworpen alternatief, namelijk nationalisatie van alle bezit en volledig communaal beheer ervan, zoals het Oosten liet zien, extreem onaantrekkelijke kanten had, zoals onvrijheid, benauwdheid, logheid, en inefficiëntie.
- ~ In een wereld waarin ruimte was voor onbepaalde expansie, het concentreren van reserves wel degelijk te legitimeren viel vanuit het gegeven dat *moreel* hoogstaande leiders met *visie, grote reser-*

⁹⁹ D.w.z. een staat waarin de zeden en bevelen gedicteerd werden door een kleine groep hoogvermogene TOE⁺⁺.

¹⁰⁰ Via de invoering van algemeen stemrecht, meer bestuursniveaus, en volksontwikkeling door onderwijs en cultuur.

¹⁰¹ Alleen nood breekt wetten.

ves goed konden gebruiken om hun gemeenschappen langs klippen, langs vijanden, en door crises te *leiden*.

Inderdaad, de *reserves* zijn nog in volle glorie aanwezig maar van de andere drie heipalen – namelijk moraal, visie, leiding – onder deze legitiemerings zijn in het tegenwoordige TOE⁺ gedrag nog slechts sporadisch schimmen te ontwaren.

Om met de *leiding* te beginnen:

De staat heeft de feitelijke bescherming¹⁰² en belofde¹⁰³ van de gemeenschap allang overgenomen. Ze heeft via die taken ook een behoorlijk deel van de werkverschaffing op zich genomen. Desalniettemin: het grootste deel daarvan is qua inrichting, binnen de randvoorwaarden van de staatszeden, de klus van de TOE⁺ gebleven.

Wat de *visie* betreft: deze reikt bij de TOE⁺ zondags misschien tot diep in de eeuwigheid, echter door de week meestal niet verder dan de oog- en vingerbewegingen van de naaste concurrent¹⁰⁴. Ook voor de TOE⁺ is de werkelijkheid te complex geworden om er nog een lange termijn visie op na te houden. Daarbij komt dat de TOE⁺ voornamelijk bestaan uit ouderen¹⁰⁵, en omdat recent de ouderen steeds ouder worden, dreigen ze bij hun investeringsbeslissingen minder oog te hebben voor toekomstproblemen als vroeger. Toen erfden mensen veel jonger en hielden bij het zelf exploiteren van die erfdelen rekening met de lange termijn. De TOE⁺ van tegenwoordig kunnen echter klimaatproblemen aan hun laars lappen en op de lange baan schuiven omdat ze hun leven er al grotendeels op hebben zitten. Dit verschil in toekomstoriëntatie (i.e. visie) tussen de jongere en oudere generatie kan, des te dichter we de opwarming naderen, de waarde-divergentie tussen TOE⁻ en TOE⁺ verder aanscherpen.

Wat hun *moraal* betreft: Hier is de aftakeling het grootst. Toenemend meer participanten, ook binnen de overheid zelf, bestempelen bepaald veel TOE⁺ gedragingen als moreel verwerpelijk. Henri Guaino, adviseur

¹⁰² Defensie, sociale wetten.

¹⁰³ Onderwijs, onderzoek, cultuur en al het andere gerichte beleid.

¹⁰⁴ In de dagelijkse valutahandel gaan duizenden miljarden om. Tamminga signaleert bijvoorbeeld in de NRC (economiekatern) van 28 april 2011 een dagelijkse omzet van 3981 miljard dollar.

¹⁰⁵ Omdat de reserve (inclusief pensioenaanspraken) die men via inkomen en erfenissen vormt, met de jaren accumuleert.

van de toenmalige Franse president, merkt in een interview in *Le Monde*, (13-12-2010), met betrekking tot de financiële crisis op: « Cette crise n'est pas que économique ou sociale, elle est aussi morale... On ne peut pas construire une civilisation sur le seul appât du gain. La moralisation du capitalisme financier est un enjeu majeur. »

En inderdaad, ze stellen zich toenemend smalzichtig op. Voorbeelden?

- De door hen geëntameerde cultuur van verlating bij het herinrichten van samenwerkingen. D.w.z. de mate waarin ze zich steeds radicaler zijn gaan uitleven in het uitkleden en omvormen van arbeidsplaatsen, daarmee de staat opzadelend met zeer veel fatsoensproblematiek¹⁰⁶, en de mate waarin ze zich daarin steeds openlijker zijn gaan distantiëren van het leiden van een gemeenschap door een steeds geringere waarde te hechten aan het verschaffen van werk aan lokaal aanwezige mondige samenlevingsleden, laat staan daarin nog enige boodschap te hebben aan arbeidssatisfactie en cohesie.
- Hun “nooit genoeg”, d.w.z. ook in situaties en tijden dat iedereen achteruit moet, nog genoegdoening en schadeloosstelling blijven opeisen. In deze inhaligheid tonen ze het publiek open en bloot de inhoudelijke leegte van hun waarden. Alleen meer macht telt.
- Hun toenemende weerspanning mee te denken en mee te werken aan acceptatie en preventie van de opwarming¹⁰⁷. Dit is des te verwerpelijk omdat iedereen weet dat juist hun levensduurverlenging en extravagante levensstijl (qua voeding, behuizing, verzorging, vertier, en vervoer) een relatief groot aandeel in de totale uitstoot op zijn geweten heeft. Met name hun directe en indirecte¹⁰⁸ gebruik van het qua directe en indirecte¹⁰⁹ uitstoot meest onderschatte¹¹⁰ vervoermiddel (het vliegtuig), is daar debet aan.

¹⁰⁶ Ontladingsgeweld, verslaving, indifferentie, immigratieproblemen, frictiewerkeloosheid, integratieproblemen, arbeidsongeschiktheid.

¹⁰⁷ Als de V.S. bijvoorbeeld van het begin af aan hadden meegewerkt, had de uitstootreductie nu al flink op koers kunnen liggen, en zouden we nu veel minder hard op de levensgevaarlijke 450 ppm-lijn afstevenen.

¹⁰⁸ Luchtvervoer van goederen zoals bloemen, exotisch voedsel, pakketpost.

¹⁰⁹ Infrastructureel: productie aluminium/kerosine/vliegtuigen, vliegvelden.

¹¹⁰ Alleen al de internationale luchtvaart en scheepvaart zou (infrastructurele uitstoot niet meegerekend) in 2050 in het 450 ppm-scenario 37% van de totaal beschikbare uitstootruimte opslokken. Peeters (2017) komt met nog

Kortom, gezien die afbrokkelende legitimiteit en cohesie, en gezien de urgentie om vanwege fatale klimaatveranderingen de angel uit de wedstrijd te trekken, zou de zojuist beredeneerde veranderingsrichting van samenlevingsregels rond domeinverkrijging en onderling reservegebruik (i.e. FA1) geen onlogische historische ontwikkeling behoeven te zijn.

Niet onlogisch; maar in hoeverre voorstelbaar ?

Dat is koffiedik kijken, echter stel dat de nu ingeslagen weg van technische energie-innovatie¹¹¹ binnenkort gaat imploderen¹¹²

- ≈ doordat alle optimistische technologische projecties¹¹³ achter en onder die devotie één voor één door steeds destructievere materiële opwarmingsconsequenties (branden, inondaties, kou, hitte, ziekten, tsunami's, stormen, droogten, migraties) als zeepbellen worden weggeblazen,
- ≈ en de gordel van in burgeroorlog verwickeld geraakte getroffen en geradicaliseerden links en rechts van de evenaar steeds breder wordt;

schrikbarender vooruitzichten. Zie ook de inhoud van het in mei 2018 door een aantal organisaties (o.a. Geenpeace) opgestelde luchtvaartmanifest.

[zie M. den Elzen, J. Olivier, M. Berk, An analysis of the options for including International aviation and marine emissions in a post-2012 climate mitigation regime, MNP, Bilthoven, 2007]

[zie Peeters P., Tourism's impact on climate change and its mitigation challenges, TU Delft, Delft, 2017]

¹¹¹ D.w.z. het heersende geloof dat de opwarming middels toepassing van nieuwe techniek voorkomen kan worden, en/of dat men zich middels nieuwe techniek aan alle opwarmingsconsequenties kan aanpassen.

¹¹² Zie bijvoorbeeld Oreskes N., Conway E., L'effondrement de la civilisation occidentale, ed. LLL, Paris, 2014.

¹¹³ Daarin worden overigens de meeste uitstootreducties behaalt door zichzelf rijk te rekenen d.w.z. door uitstoot vanwege productie, onderhoud en vervanging van infrastructurele voorzieningen en grondstoffen-inputs niet mee te rekenen.

[Zie de definitie en kwantificering van het begrip "énergie grise" in B. Dessus, Dechiffre l'énergie, Editions Belin, Paris, 2014]

Dat gold voor alle luchtspiegelingen tot nu toe rond uitstootvrij wonen, produceren, rijden, varen, en vliegen. Als favoriete stafmedewerker van de macht (TOE[†]), en versholen in ondoorzichtige wiskundige caissons hebben ingenieurs vrij veel ruimte om de grootte en de vorm van hun oogkleppen op hun eigen werkgelegenheid af te stemmen.

op dat moment zal in het Westen het vertrouwen in de huidige manier van samenleven door de mand gaan vallen, en zal er een gedreven debat rond andere positioneringen komen¹¹⁴. Dan ligt immers glashelder op tafel dat deze orde sinds dertig jaar niet in staat is gebleken de twee belangrijkste Essvar (*voedsel en temperatuur*) vis-à-vis andere vrij belangrijke activiteiten (als verplaatsen en luxe) met woord en daad op tijd spijkerhard te prioriteren. Vervolgens kan wellicht via een collectief grijpen naar een nieuw ordeningsprincipe de vonk naar AUTTOE (of iets dergelijks) overslaan; om een chaotische maatschappelijke situatie als het ware weer bij *zinnen* te brengen¹¹⁵.

¹¹⁴ Zullen IPCC-wetenschappers dan alsnog de dode hoek van hun modellen gaan meubileren en stofferen?
Ja, sinds kort beginnen ze zich frequenter af te vragen waarom mensen niet in beweging komen, maar dit is twintig jaar te laat. Waren ze eerder begonnen met de link te leggen naar de functies die energie in ieders leven vervult, was eerder beseft hoe knoepervast iedereen staat opgesteld, en hoe klein de bewegingsruimte van Greet en Peet is om echt iets aan hun directe en indirecte uitstoot te doen. Dan waren IPCC-wetenschappers wellicht veel eerder begonnen veel meer systeem-opties m.b.t. de manier waarop we ons maatschappelijk knikerspel spelen in hun modellen in te bouwen. En dan had iedereen de regelbaarheid van de vraag naar energie veel ruimer onder ogen gezien, en was ook de klimaatdiscussie veel breder aangezwengeld.

Allemaal ouwe koeien, ja, dat klopt. Echter, nu de tijdsruimte om totale klimaatchaos te verhinderen, uitermate krap (zie pagina 25, noot 1) aan het worden is, is wel te hopen ● dat de IPCC er minder voor gaat kiezen haar melodieuze angstvallig af te stemmen op de behaagzieke en zeer gevoelige oortjes van de dames en heren die over het lijk van de wereldbevolking (inclusief bomen en dieren) hun vliegtuigen, schepen, servers, installatie's, mijnen, en wagenparken willen blijven exploiteren; ● dat de IPCC zich dus minder door het al dan niet voorgewend ongelooft van die dames en heren laat verleiden tot nog meer chronisch kommaneuken rond gletsjers, diepzee, zeestromingen en temperaturen; ● doch dat ook zij, de IPCC dus, als de sodemieter de klimaatdiscussie veel en veel breder gaat aanzwengelen, op wat voor manier dan ook. Een enorme reductie van de vraag naar energie is topzorg voor de komende drie jaar, en de enige uitweg.

¹¹⁵ Zeker, deze ontwikkeling is al enigszins gaande. Men ziet onder hen die nu al vrij autonoom gesteld staan (vanwege inkomen, afkomst, of positie) steeds meer initiatieven ondernomen worden om hun eigen domeinen volgens klimaatvriendelijke levensvatbare ontwerpen herin te richten (qua vervoer, energie-opwekking, voedsel, kleding, etc.). Dezen bundelen zich in bewegingen (zoals TransitionTowns (EU), Miramap (FR), Co-housing (EU),

Zo'n antwoord op de ongeschiktheid van de geldende samenlevingsmodus om deze uitzonderlijke omstandigheden te managen, zou een soort zelfmedicatie zijn. Van de AUTTOE-aanpak kan ieder inzien dat als men zich in die orde opstelt, zowel het individueel prioriteren als het sociaal prioriteren dusdanig in de benen kunnen komen, dat de chaos en verwarring rond deze uitzonderlijke omstandigheid van wereldwijde opwarming geleidelijk kan verdampen¹¹⁶.

Anders Wonen Anders Leven (NL), Roots of Change (VS), Erneuerbare Energie Regionen (D), Bussiness Alliance for Local Living Economies (VS)).

[zie bijv. Souchier R., *Made in local. Emploi, croissance, durabilité*, Editions Eyrolles, Paris, 2013]

[zie bijv. Welzer H., Rammler S., *Der Futurzwei Zukunftsalmanach 2013, Geschichten von gutem Umgang mit der Welt*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 2013]

Ze inspireren, maar functioneren in de marge, en winnen geen veld omdat voor de meeste jonge gemotiveerde westerlingen geldt, dat elke beweging in die richting geblokkeerd wordt door de afwezigheid van middelen en/of een geschikte plek. De afkoeling van de wedstrijd om de benutting van de fysieke ruimte zit zodoende wel degelijk **vast** op een forse verandering van de wedstrijdregels rond het overdragen en gebruiken van bezit/reserves.

[zie bijv. Kelly M., *Owning our future*, B. Koehler Publ., San Francisco, 2012]

¹¹⁶ En er is geen dictatuur voor nodig. Democratische functionerende overheden kunnen dit gemakkelijk aan, omdat de besturingsproblematiek sterk afneemt. Om bestuurlijke problematiek op te lossen zijn er weinig manieren zekerder, efficiënter en goedkoper als het ontkoppelen van de subsystemen in het te besturen domein. Een implementatie van AUTTOE biedt juist dat voordeel. Het leidt immers tot verregaand qua frequentie kalmeren en qua volume verminderen van de interacties tussen naties, en tussen regio's. Via het dempen van dringen (incl. migratie), van specialiseren, van compenseren, en van herinrichten, verdampen een groot aantal wisselwerkingen (en stromen) uit het causale stratum CS (zie noot 12 op pagina 89). Vanwege veel minder wisselwerkingen tussen subsystemen is minder coördinatie nodig. Dus kan het bestuurlijk stratum BS behoorlijk uitgekleeft worden. Feitelijk plaatst men daarmee het met besturen geoccupeerde denken uit het bestuurlijk stratum terug naar de autonoom functionerende subsystemen in het CS. In termen van samenwerken gebeurt het volgende: Men ontkoppelt, en daardoor vermindert het dringen. Dat vermindert de behoefte aan delen (omdat men elkaar qua Essvar minder op de huid zit en dus iets meer kan laten), maar vergroot gelijktijdig de potentie om te kunnen delen/samenwerken. Kortom: omdat bij meer AUTTOE het denken weer dichterbij het handelen en voelen gaat plaatsvinden, wordt

Afsluitend:

De geschiedenis leert dat wie aan het einde van een impasse geen licht vermoedt, er zelden in durft te kijken. Geen mens zit er op te wachten om posities onder ogen te zien, die om grote maatschappelijke reorganisaties vragen. Zulke hete aardappels laat iedereen het liefst zo lang mogelijk liggen.

Maar de analyse in dit boek doet vermoeden dat ze in grote getale zullen worden opgediend. De *sociale dimensie* speelt een doorslaggevende rol in de ontketening van de dynamiek van de opwarming. Als we op de manier waarop we elkaar toegang geven tot bronnen en reserves niet diep ingrijpen, draaien we ons vaster en vaster de verbranding in, en wordt het ‘einde verhaal’.

de tweedeling besturende ↔ bestuurde afgezwakt, wordt de bestuurlijke problematiek (fatsoensproblematiek) van de staat lichter, en de politieke situatie voor participanten overzichtelijker.